

การออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง Design and Development of the Hmong Tribal Top Prototype

เสาวนีย์ รัฐนิธิคุณานนท์¹

Saowanee Ratnidhikunanon

ไอรดา สูดสังข์²

Irada Soodsung

สุจิตรา ชนนทวารี³

Suchitra Chananthawaree

วิภาดา กระจำงโพธิ์⁴

Wipada Krajangpo

จารุวรรณ ดิศววัฒน์⁵

Jaruwan Diswat

Article History

Received: December 20, 2020

Revised: November 9, 2021

Accepted: November 18, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ 1) เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการทำแบบตัดเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง 2) เพื่อออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง จำนวน 378 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม อำเภอสะเมิง อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยเลือกมาแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง ด้านรูปแบบ

¹ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon,
E-mail: saowanee.t@rmutp.ac.th

² คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon,
E-mail: icecol@windowslive.com, irada.s@rmutp.ac.th

³ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon,
E-mail: suchitra.c@rmutp.ac.th

⁴ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon,
E-mail: wipada.k@rmutp.ac.th

⁵ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon,
E-mail: jaruwan.d@rmutp.ac.th

ด้านการตัดเย็บ ด้านการสวมใส่ ด้านแบบตัด และผลงานวิจัยประกอบด้วย เสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง บุรุษ 2 แบบ และสตรี 2 แบบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ชาวเขาเผ่าม้งไม่มีการสร้างแบบตัดเสื้อแต่ใช้วิธีการคาดคะเน แบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้งที่ได้รับคะแนนสูงสุดเพื่อมาเป็นเสื้อต้นแบบนั้นจะเป็นแบบที่สวมใส่สบาย เคลื่อนไหวสะดวก และไม่รัดรูป ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างชายมีความพึงพอใจต่อเสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 1 (ค่าเฉลี่ย=4.31, SD=0.37) สูงกว่าแบบที่ 2 (ค่าเฉลี่ย=4.25, SD=0.35) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างหญิงมีความพึงพอใจต่อเสื้อต้นแบบสตรีแบบที่ 1 (ค่าเฉลี่ย=4.35, SD=0.49) สูงกว่าแบบที่ 2 (ค่าเฉลี่ย=4.27, SD=0.42) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การออกแบบ การพัฒนา เสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

Abstract

This research aims to 1) study patterns and Hmong pattern prototype fabrication, 2) to design and develop Hmong tribal top, and 3) to explore satisfaction towards Hmong tribal top. A sample of 378 participants from Hmong communities residing in Mae Chaem District, Samoeng District and Ganlayani District of Chiang Mai involved in this study were accidentally selected. Satisfaction questionnaires towards Hmong tribal top were composed of aspects on styling, sewing, wearing, patterning and two Hmong tribal tops, each for male and female prototypes, were used as research instruments for collecting customer satisfaction data. The descriptive used for statistical analysis in this research were frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The study found that Hmong tribal has been fabricating their outfits based on estimation without any pattern, and the highest rated criteria were comfortable to wear, easily flexible to move, and non-clingy to body. The majority of male respondents were more satisfied with the first design of Hmong male tribal top prototype (mean=4.31, SD=0.37) than the second one (mean=4.25, SD=0.35) at the 0.05 statistical significance level, indicating their high level of satisfaction with the prototype. Meanwhile, the majority of female respondents were more satisfied with the first design of Hmong female tribal top prototype (mean=4.35, SD=0.49) than the second one (mean=4.27, SD=0.42) at the 0.05 statistical significance level, indicating the high satisfaction level.

Keywords: Design, Development, Hmong Tribal Top Prototype

บทนำ

ชาวเขาเผ่าม้งมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน แต่จากหลักฐานทางวิชาการและการศึกษาค้นคว้าพบว่า ยังไม่มีข้อมูลใดสามารถสรุปที่มาของชนชาติม้ง แต่สันนิษฐานว่าชาวเขาเผ่าม้งน่าจะอพยพมาจากที่ราบสูงทิเบต ไชปีเรีย และมองโกเลีย เข้าสู่ประเทศจีน และตั้งหลักแหล่งอยู่แถบลุ่มแม่น้ำเหลือง เมื่อประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว ปัจจุบันชาวเขาเผ่าม้งส่วนใหญ่ในประเทศไทย ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภูเขาสูง หรือที่ราบเชิงเขา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง กำแพงเพชร เลย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และตาก ชาวเขาเผ่าม้งในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ฮ่ม้งเดืออะ (Hmoob Dawb) แปลเป็นไทยว่าม้งขาว และกลุ่มม้งจื้ออะ (Moob Ntsuab) ซึ่งนิยมเรียกเป็นภาษาไทยว่าม้งดำ ม้งน้ำเงิน ม้งเขียว หรือม้งลาย Leepreecha (2011)

การแต่งกายของชาวเขาเผ่าม้งแสดงถึงอัตลักษณ์อย่างหนึ่ง เสื้อผ้าที่เป็นเครื่องแต่งกายอาศัยองค์ความรู้ และภูมิปัญญาพื้นถิ่นในการเย็บปัก ถักทอ การเลือก การเตรียมวัตถุดิบ รวมไปถึงกระบวนการถักทอและการตัดเย็บชุด แต่ปัจจุบันจะสังเกตเห็นว่าชาวเขาเผ่าม้งมีการแต่งกายตามสมัยนิยมมากขึ้น โดยปกติจะนิยมสวมใส่ชุดลำลองที่ผลิตจากโรงงานหรือเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีจำหน่ายตามท้องตลาดทั่วไป เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย สวมใส่สบาย แม้ชาวเขาเผ่าม้งจะไม่นิยมแต่งชุดประจำเผ่าแบบเต็ม แต่ก็ยังนิยมสวมใส่เฉพาะตัวเสื้อของชาวเขาเผ่าม้งเพื่อเป็นเสื้อคลุมทับอีกชั้นหนึ่งในชีวิตประจำวัน

แบบตัดเสื้อผ้า (pattern) คือ แบบแผนหรือแม่แบบชิ้นส่วนของเสื้อผ้าการสร้างแบบตัด หมายถึง การขีดเส้นบนแผ่นกระดาษ ซึ่งเป็นการแสดงความคิดของผู้ออกแบบ ทำให้รูปแบบความคิดที่ขีดเส้นลงบนแผ่นกระดาษนั้น ออกมาเป็นชิ้นส่วนต่างๆ และนำเอาชิ้นส่วนต่างๆ เหล่านี้มาประกอบรวมกันเป็นรูปร่างของเสื้อผ้าที่สวยงามตามแบบตัดที่ขีดเส้นไว้ และนำมาสวมใส่ได้พอดีกับรูปร่างของผู้สวมใส่นั้นๆ วิธีการสร้างแบบตัดนั้นมีมากมายหลายวิธีต่างๆ กันไป แต่ก็คือมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือจะต้องทำให้ผ้าพื้นเรียบนั้นๆ และสวมใส่พอดีกับรูปร่างที่มีความโค้งมน ให้แนบเนียน และพอดีกับรูปร่างของสตรีแต่ละบุคคลให้มากที่สุด Sonprint (2008)

ในปัจจุบันการตัดเย็บชุดชาวเขาเผ่าม้งจะเป็นลักษณะของการถ่ายทอดความรู้ และภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นผ่านกระบวนการบอกเล่าของบรรพบุรุษแต่ละครอบครัว โดยขั้นตอนและกระบวนการตัดเย็บชุดประจำชนเผ่ามนั้นจะถ่ายทอดด้วยวาจา และชาวเขาเผ่าม้งจะตัดชุดด้วยวิธีการคาดคะเน ไม่มีการวัดตัวหรือไม่มีการสร้างแบบตัดซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยหวังว่าเมื่อตัดเย็บเสร็จแล้ว จะพอดีกับรูปร่างผู้สวมใส่ จึงทำให้เกิดปัญหาในการสวมใส่ เช่น สวมใส่ไม่สบาย วงแขนรั้งเคลื่อนไหวไม่สะดวก มีรอยย่นที่ได้วงแขน และขนาดของเสื้อไม่เหมาะสมกับรูปร่างของผู้สวมใส่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง โดยการออกแบบแบบตัดให้มีแบบตัดที่สวมใส่สบาย ง่ายต่อการเคลื่อนไหว และได้มาตรฐานสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้สวมใส่มีบุคลิกที่ดีเข้ากับรูปร่าง มองเห็นส่วนเว้าส่วนโค้งของรูปร่างได้อย่างชัดเจนสมส่วน ช่วยแก้ไขปัญหาหรือจุดบกพร่องของรูปร่าง มีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนปัจจุบัน สวมใส่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เสื้อชาวเขาเผ่าม้งไว้ และเพื่อให้ถ่ายทอดแก่ชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ในจังหวัดเชียงใหม่ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการทำแบบตัดเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

การทบทวนวรรณกรรม

1. การแต่งกายของชาวเขาเผ่าม้ง จะมีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ โดยอาศัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาพื้นถิ่นในการเย็บปัก การเลือก การเตรียมวัตถุดิบ รวมไปถึงกระบวนการถักทอและการตัดเย็บชุดใส่เอง โดยในอดีตจะทอชุดม้งด้วยเส้นด้ายใยกล้วย ซึ่งพื้นวัตถุดิบที่มีในพื้นที่ ชุดของชาวเขาเผ่าม้งมีวิถีที่เกี่ยวพันกับ

ความเชื่อ และวิถีวัฒนธรรมอันสืบทอดมาจากบรรพกาล โดยเฉพาะความเชื่อในเรื่องประเพณีขึ้นปีใหม่ โดยในแต่ละปีนั้นชาวเขาเผ่าม้งจะนิยมตัดเย็บชุดใหม่อย่างน้อยคนละสองชุด หลังจากสวมใส่เพื่อเล่นปีใหม่เสร็จแล้วก็จะนำมาสวมใส่ในชีวิตประจำวัน

2. การทำแบบตัดเสื้อผ้า คือ การขีดหรือสร้างแบบเส้นต่างๆ ของเสื้อผ้าลงบนกระดาษเพื่อนำไปวางแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าต่อไป แบบตัดเสื้อเบื้องต้นจะมี 2 แบบคือ

2.1 แบบตัดเบื้องต้น (basic pattern) หมายถึงแบบที่สร้างได้จากการวัดสัดส่วนของแต่ละบุคคล ตามหลักการสร้างแบบตัดลงบนกระดาษ โดยใช้สัดส่วนที่ร่างกายที่จำแบบต่อการสร้างแบบมาคำนวณ ทำให้แบบตัดมีสัดส่วนและรูปทรงที่ถูกต้องรัดกุมเป็นไปตามลักษณะรูปร่าง

2.2 แบบตัดมาตรฐาน (standard pattern) หมายถึง แบบตัดที่สร้างขึ้นจากขนาดตัวมาตรฐาน เป็นแบบตัดที่เชื่อถือได้ เพราะใช้สัดส่วนสรีระมาตรฐานเป็นตัวกำหนดของลักษณะแบบตัด ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสร้างแบบตัดมาตรฐาน

3. การออกแบบเสื้อผ้า คือ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมให้ดียิ่งขึ้น ด้วยการใช้วัสดุ และวิธีการที่เหมาะสมตามแบบแผนและจุดมุ่งหมายที่ต้องการ หลักการออกแบบโดยทั่วไปนั้นแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 การออกแบบในโครงสร้าง หมายถึง การนำชิ้นส่วนแต่ละชิ้นมาเย็บประกอบกันเป็นเสื้อผ้าขึ้นมาได้อย่างสวยงาม และรวมถึงการออกแบบชนิดของตะเข็บปก แขน กระเป๋า และรังคัม ให้สอดคล้องกับ สี ลวดลาย และเนื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บ ส่วนรายละเอียดอื่นๆ ในโครงสร้างของแบบตัดจะต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเสื้อผ้าชุดนั้นๆ โดยเฉพาะเส้นต่อในแบบตัด เช่น การต่อแนวตามยาว (princess line) หรือการต่อแนวตามขวาง (yoke) ที่ตัวเสื้อ กระโปรง กางเกง หรือชุดติดกัน สิ่งที่สำคัญที่สุดในการออกแบบเสื้อผ้านั้น คือ การออกแบบในโครงสร้างเสื้อผ้าชั้นสูงที่มีราคาแพงจะต้องมีเส้น และรูปทรงที่เสริมสร้างให้บุคลิกของผู้สวมใส่มีความสง่างามมากยิ่งขึ้น และเสื้อผ้าส่วนใหญ่จะได้รับออกแบบโครงสร้างทั้งสิ้น

3.2 การออกแบบตกแต่งเพิ่มเติมภายหลัง เป็นการออกแบบตกแต่งเพิ่มเติมภายหลังจากตัวเสื้อเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เสื้อผ้านั้นมีความสมบูรณ์และสวยงามยิ่งขึ้น เป็นการเน้นและเสริมสร้างความสนใจให้กับผู้พบเห็น เช่น การปัก การเดินเส้น การตัดต่อ ปักมุก Phuaksri (2003)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษารูปแบบและวิธีการทำแบบตัดเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ชาวเขาเผ่าม้งที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม อำเภอสะเมิง และอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าชาวเขาเผ่าม้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ (interview) กลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง ประเด็นคำถามที่ใช้คือ ปัญหา รูปแบบ การทำแบบตัด และการตัดเย็บเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปปัญหาที่พบของแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง นำมาปรับปรุงและแก้ไขแบบตัดให้สวมใส่สบายแต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม

2. การออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

1) ขั้นตอนการออกแบบและขึ้นตัวอย่างเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง ผู้วิจัยออกแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้งบุรุษ 5 แบบ และสตรี 5 แบบ แล้วใช้ผ้าดิบในการตัดเย็บเพื่อขึ้นตัวอย่าง โดยให้ชาวเขาเผ่าม้งจำนวน 20 คนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม อำเภอสะเมิง และอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความรู้ด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าชาวเขาเผ่าม้งตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสมของแบบเสื้อตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปเก็บข้อมูล

2) การสอบถามความพึงพอใจต่อเสื้อตัวอย่างชาวเขาเผ่าม้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีคำถามแบบปลายปิด (close-ended questionnaire) แบบให้เรียงลำดับให้เลือกแบบเสื้อที่ชอบที่สุดเพียง 2 แบบ เท่านั้น พร้อมให้เหตุผล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ชาวเขาเผ่าม้งที่อาศัยอยู่ใน

เขตอำเภอแม่แจ่ม อำเภอสะเมิง และอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็นชาย 50 คน หญิง 50 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เรียงลำดับค่าคะแนน

3. การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเสื่อดันแบบ ชาวเขาเผ่าม้ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ชาวเขาเผ่าม้ง ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม อำเภอสะเมิง และอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 7,335 คน (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัด ในประเทศไทย พ.ศ. 2559 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) โดยมีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน ร้อยละ 5 และระดับความน่าเชื่อถือ ร้อยละ 95 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน แยกเป็นชาย 189 หญิง 189 คน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาเสื่อดันแบบ ชาวเขาเผ่าม้ง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพ ตำแหน่ง รายได้ การศึกษา ตอนที่ 2 คือ การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อเสื่อดันแบบชาวเขาเผ่าม้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบ ด้านการติดตั้ง ด้านการสวมใส่ และด้านการทำแบบตัด และตอนที่ 3 คือ ข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามตอนที่ 2 วัดข้อมูลโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต และแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้ Sisaat (1992) 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย และ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยมอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบสอบถาม (Index of Item Object Congruence--IOC) ได้ค่า IOC อยู่

ระหว่าง 0.5-0.9 เป็นไปตามเกณฑ์ในการเลือกข้อคำถามที่จะพิจารณาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.5 Best and Kahn (1998) และทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient: α) และพบว่าแบบสอบถามทั้งชุดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.924 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 จึงถือว่าเป็นที่ยอมรับได้ DeVellis (2016) หรือกล่าวได้ว่าแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาเสื่อดันแบบชาวเขาเผ่าม้งมีความน่าเชื่อถือได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

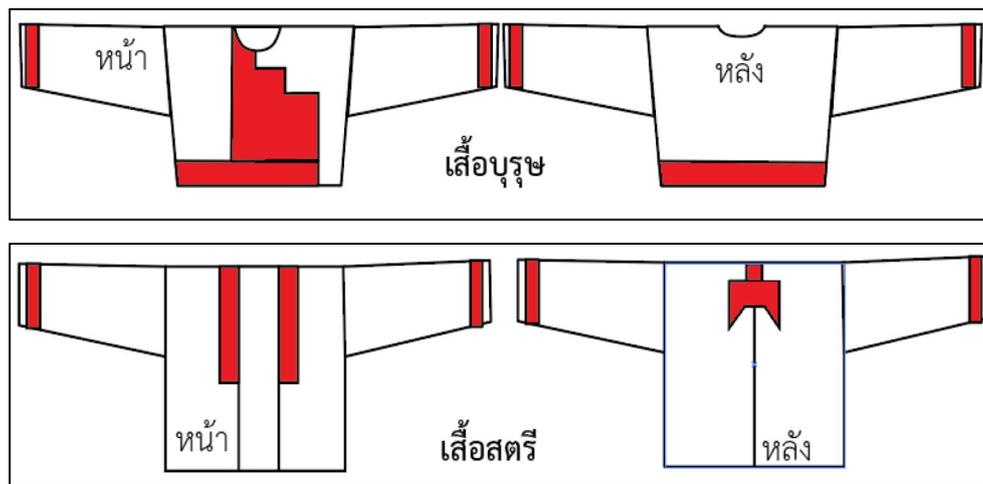
- 1) วิเคราะห์ลักษณะของข้อมูล ด้วยค่าความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
- 2) สถิติอ้างอิงที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระกัน (paired sample t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษารูปแบบและวิธีการทำแบบตัดเสื่อดันแบบชาวเขาเผ่าม้ง

จากการลงพื้นที่และการการสัมภาษณ์กลุ่มชาวเขาเผ่าม้งจำนวน 20 คนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม อำเภอสะเมิง และอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิเคราะห์ปัญหาของแบบเสื่อดันชาวเขาเผ่าม้ง มีผลลัพธ์ดังนี้

- 1) การออกแบบรูปแบบเสื่อดันของชาวเขาเผ่าม้ง นั้นจะเป็นแบบเสื่อดันตัวกลมผ่าหน้า แขนยาว ความยาวเสื่อดันระดับสะโพกกลาง มีการนำผ้าปักมาตกแต่ง ส่วนปลายแขน และสาบเสื่อดันด้านหน้า ส่วนรูปแบบเสื่อดันชาวเขาเผ่าม้ง จะเป็นเสื่อดันสั้น ความยาวเสื่อดันเหนือเอว ป้ายหน้าขวาทับซ้าย แขนยาว ใช้ผ้าปักตกแต่งสาบเสื่อดันด้านหน้า และปลายแขน ดังภาพที่ 1

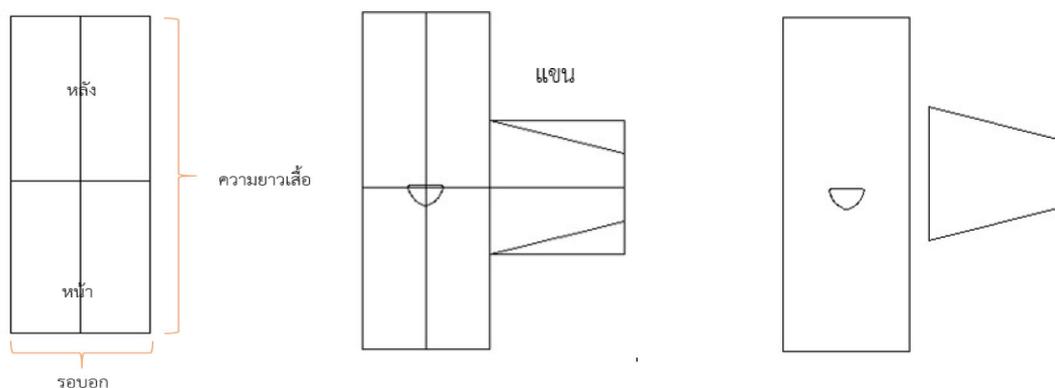

ภาพที่ 1 ภาพรูปแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง
ที่มา โดยผู้วิจัย

2) การสร้างแบบตัดเสื้อ พบว่า ชาวเขาเผ่าม้งไม่มีการสร้างแบบตัดเสื้อก่อนที่จะนำมาวางบนผ้า แต่จะใช้วิธีนำชิ้นผ้ามาวัดกับตัวบุคคล โดยเส้นสำคัญที่จะต้องวัด คือ วัดรอบอกกับความยาวตัวเสื้อ จากนั้นตัดผ้าออกมาเป็นชิ้นส่วนกว้างยาวตามที่วัด ไม่มีการใช้สายวัด แต่จะใช้วิธีการคาดคะเนเอาว่าน่าจะพอดี ไม่ว่าจะเป็เสื้อสตรีหรือบุรุษก็จะใช้วิธีนี้ในการตัดเย็บเสื้อ ทำให้เสื้อที่ตัดออกมานั้นไม่มีความพอดีกับผู้สวมใส่ และเกิดการรั้งในตำแหน่งต่างๆ เช่นวงแขน คอเสื้อ หรือกลางหลัง เนื่องจากแบบเสื้อไม่มีส่วนโค้งส่วนเว้าตามสรีระร่างกาย

2.1 วิธีสร้างแบบตัดเสื้อสตรี

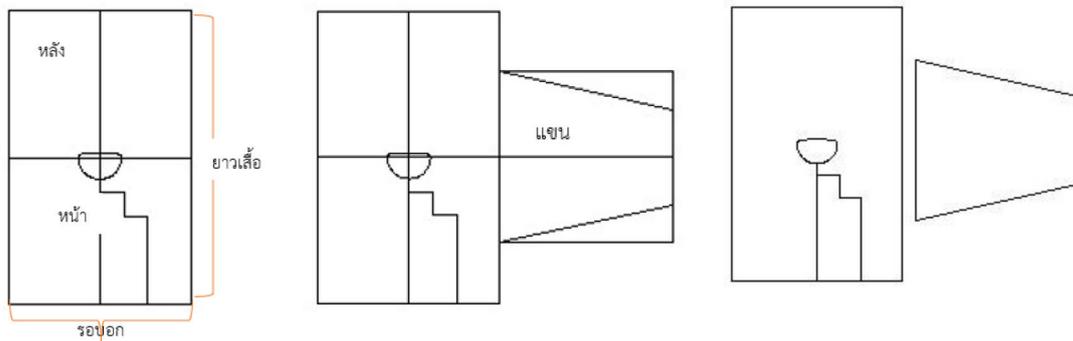
1. ตัวเสื้อ ตัดผ้ากว้างโดยวัดรอบอก (อกร หาร 2)
2. กำหนดความยาวเสื้อยาวเลยสะโพก
3. กำหนดเส้นไหล่ โดยขึ้นหลังยาวกว่าขึ้นหน้าประมาณ 5 ซม.
4. กำหนดคอเสื้อ (คอหน้า กว้าง 6.5 ลึก 7 ซม. คอหลัง กว้าง 6.5 ลึก 1 ซม.)
5. กำหนดแขนเสื้อ ประมาณเส้นอก ปลายแขนกว้างแล้วแต่ความชอบ

ภาพที่ 2 ภาพวิธีการสร้างแบบตัดเสื้อสตรีชาวเขาเผ่าม้ง
ที่มา โดยผู้วิจัย

- 2.2 วิธีการทำแบบตัดเสื้อบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง
1. ตัดผ้ากว้างโดยการวัดรอบอก (อกหาร 2)
 2. กำหนดความยาวเสื้อเหนือเอว (แล้วแต่ความยาวของผ้าปัก)
 3. กำหนดเส้นไหล่ โดยแบ่งครึ่งความยาวเสื้อ
 4. แบ่งครึ่งความกว้างเพื่อกำหนดหน้าซ้ายขวา

5. กำหนดความกว้างและลึกคอ
6. ตัดเส้นกลางหน้าแบ่งหน้าซ้าย ขวา
7. จัดทำขึ้นป้ายหน้าขวาใช้ผ้าปัก (จะไม่มี การต่อแบบตัดเพื่อทำขึ้นป้ายหน้าขวา)
8. ทำขึ้นแขน โดยวัดความกว้างประมาณ เส้นอก
9. กำหนดส่วนกว้างปลายแขนตามความ ต้องการ หรือแล้วแต่ผ้าปัก

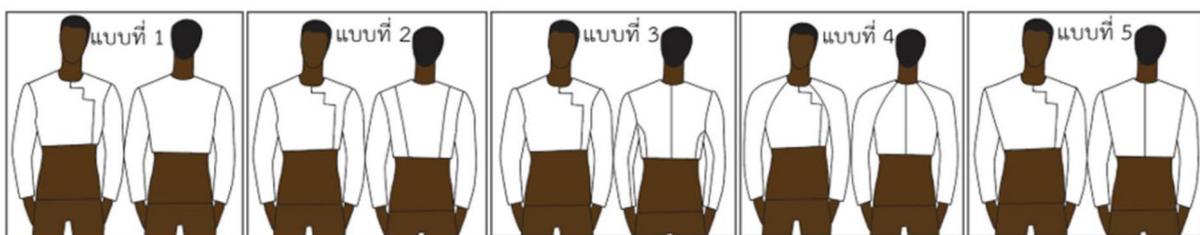

ภาพที่ 3 ภาพวิธีการสร้างแบบตัดเสื้อบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง ที่มา โดยผู้วิจัย

2. ผลการออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

- 1) ขั้นตอนการออกแบบและขึ้นตัวอย่างเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง

หลังจากที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการทำแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้งแล้ว ผู้วิจัยได้ออกแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้งบุรุษ 5 แบบ และสตรี 5 แบบ ใช้ผ้าดิบในการตัดเย็บเพื่อขึ้นเสื้อตัวอย่าง ดังภาพที่ 4 และภาพที่ 5

ภาพที่ 4 ภาพเสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 1-5 ที่มา โดยผู้วิจัย

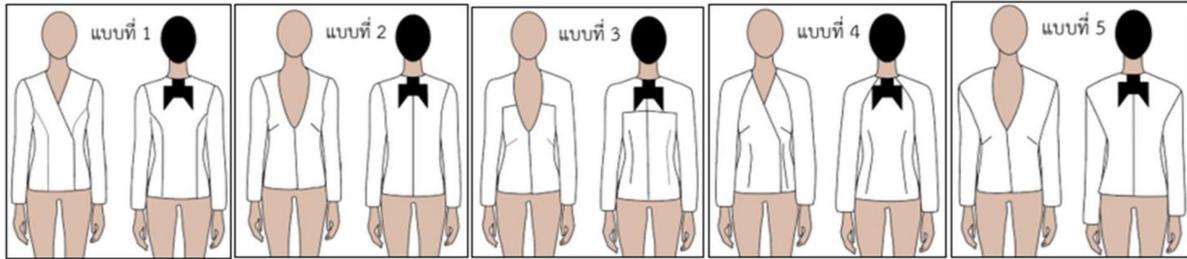
- (1) เสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 1 เป็นเสื้อคอกลม ป้ายหน้าขวาทับซ้าย แขนยาว ความยาวเสื้อระดับเหนือเอว ใช้วิธีสร้างแบบเสื้อตัวหลวม
- (2) เสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 2 เป็นเสื้อคอกลม ป้ายหน้าขวาทับซ้าย แขนยาว ความยาว

เสื้อระดับเหนือเอว ใช้วิธีสร้างแบบเสื้อตัวหลวม เย็บตัดต่อขึ้นหน้า และตัดต่อหลังขึ้นหลัง

- (3) เสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 3 เป็นเสื้อคอกลมป้ายหน้าขวาทับซ้าย แขนยาวแบบแขนสูท ความยาวเสื้อระดับเหนือเอว ใช้วิธีสร้างแบบเสื้อสูทชาย

(4) เสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 4 เป็นเสื้อคอกลม แขนยาวแบบแขนแรกแล่นแนวต่อสูง ความยาวเสื้อระดับเหนือเอว ป้ายหน้าด้านขวา ใช้วิธีสร้างแบบเสื้อตัวหลวม ตัดต่อกลางหลัง

(5) เสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 5 เป็นเสื้อคอกลม แขนยาวแบบแขนกิโมโน ความยาวเสื้อระดับเหนือเอว ป้ายหน้าด้านขวา ใช้วิธีสร้างแบบเสื้อตัวหลวม ตัดต่อกลางหลัง

ภาพที่ 5 ภาพเสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 1-5 ที่มา โดยผู้วิจัย

(1) เสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 1 เป็นเสื้อเข้ารูป ป้ายหน้าขวาทับซ้าย มีแนวตัดจากบ่าถึงชายเสื้อ ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ตรงคอด้านหลังเป็นคอกลมมีชั้นปกห้อยลงมา แขนยาว ชายเสื้อหน้าสั้นหลังยาว ผ่าข้าง ใช้วิธีการสร้างแบบเสื้อเข้ารูปสตรี

(2) เสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 2 เป็นเสื้อเข้ารูป ผ่าหน้า มีเกล็ดข้างทรง ตรงคอด้านหลังเป็นคอกลมมีชั้นปกห้อยลงมา แขนยาว ชายเสื้อหน้าสั้นหลังยาว ผ่าข้าง ใช้วิธีการสร้างแบบเสื้อเข้ารูปสตรี ตัดต่อกลางหลัง

(3) เสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 3 เป็นเสื้อเข้ารูป ผ่าหน้า มีเกล็ดข้างทรง แขนยาวแบบแขนในตัว ตัดต่อเหนืออก ตรงคอด้านหลังเป็นคอกลมมีชั้นปกห้อยลงมา ตัดต่อเส้นบ่าหลัง ชายเสื้อหน้าสั้นหลังยาว ผ่าข้าง ใช้วิธีการสร้างแบบเสื้อเข้ารูปสตรี ตัดต่อกลางหลัง

(4) เสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 4 เป็นเสื้อเข้ารูป ป้ายหน้าขวาทับซ้าย มีเกล็ดข้างทรง และเกล็ดเอว แขนยาวแบบแรกแล่นมีเกล็ดปลายไหล่ ตรงคอด้านหลังเป็นคอกลมมีชั้นปกห้อยลงมา มีเกล็ดหลัง ตัดต่อกลางหลัง ชายเสื้อหน้าสั้นหลังยาว ผ่าข้าง ใช้วิธีการสร้างแบบเสื้อเข้ารูปสตรี

(5) เสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 5 เป็นเสื้อเข้ารูป ผ่าหน้า มีเกล็ดข้างทรง แขนยาวแบบแขนกิโมโน ตรงคอด้านหลังเป็นคอกลมมีชั้นปกห้อยลงมา ตัดต่อกลางหลัง ชายเสื้อหน้าสั้นหลังยาว ผ่าข้าง ใช้วิธีการสร้างแบบเสื้อเข้ารูปสตรี

2) จากการสอบถามความพึงพอใจต่อเสื้อตัวอย่างชาวเขาเผ่าม้ง โดยให้กลุ่มตัวอย่างชาวเขาเผ่าม้งจำนวน 100 คนเลือกให้คะแนน พบแบบที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุดเพียง 2 แบบ ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับคะแนนของแบบเสื้อบุรุษและสตรีชาวเขาเผ่าม้ง

แบบเสื้อบุรุษ	คะแนนรวม	แบบเสื้อสตรี	คะแนนรวม
เสื้อตัวอย่างบุรุษที่ 1	8	เสื้อตัวอย่างสตรีที่ 1	9
เสื้อตัวอย่างบุรุษที่ 2	17	เสื้อตัวอย่างสตรีที่ 2	8
เสื้อตัวอย่างบุรุษที่ 3	14	เสื้อตัวอย่างสตรีที่ 3	16
เสื้อตัวอย่างบุรุษที่ 4	6	เสื้อตัวอย่างสตรีที่ 4	13
เสื้อตัวอย่างบุรุษที่ 5	5	เสื้อตัวอย่างสตรีที่ 5	4
รวม	50	รวม	50

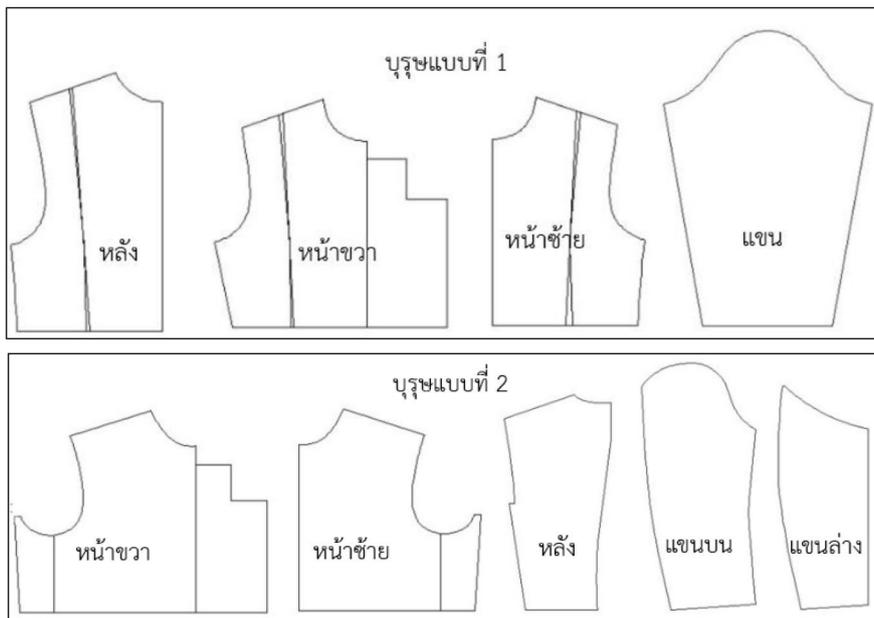
จากตารางที่ 1 เสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้งที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ แบบที่ 2 ได้ 17 คะแนน รองลงมา คือ แบบที่ 3 ได้ 14 คะแนน

กำหนดให้เสื้อตัวอย่างแบบที่ 2 เป็นเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง บุรุษแบบที่ 1 และเสื้อตัวอย่างแบบที่ 3 เป็นเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง บุรุษแบบที่ 2

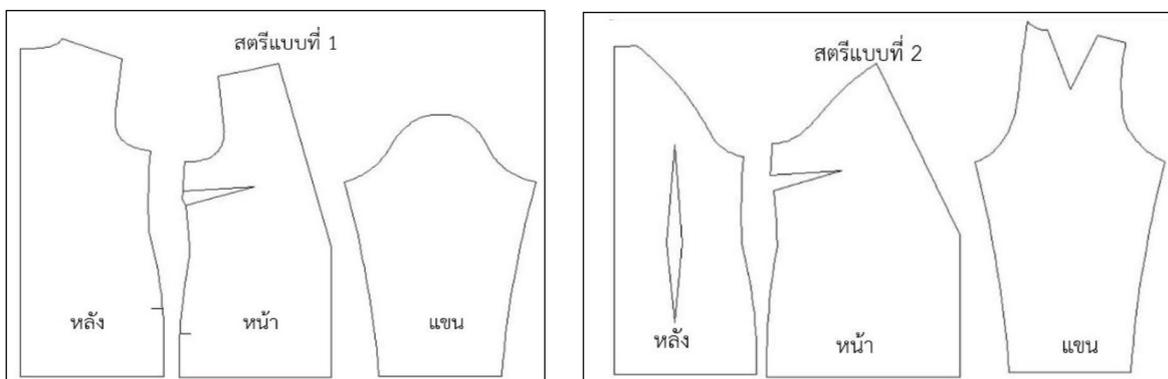
เสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้งที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ แบบที่ 3 ได้ 16 คะแนน รองลงมา คือ แบบที่ 4 ได้ 13 คะแนน

กำหนดให้เสื้อตัวอย่างแบบที่ 3 เป็นเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง สตรีแบบที่ 1 และแบบที่ 4 เป็นเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง สตรีแบบที่ 2

3) ขั้นตอนการทำแบบตัดและการตัดเย็บเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง เมื่อได้แบบเสื้อตัวอย่างชาวเขาเผ่าม้งแล้ว ผู้วิจัยได้ทำแบบตัดเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง ดังภาพที่ 6 และภาพที่ 7 และทำการตัดเย็บเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง ดังภาพที่ 8 และภาพที่ 9

ภาพที่ 6 ภาพแบบตัดเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง บุรุษแบบที่ 1 และแบบที่ 2 ที่มา โดยผู้วิจัย

ภาพที่ 7 ภาพแบบตัดเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง สตรีแบบที่ 1และแบบที่ 2 ที่มา โดยผู้วิจัย

ภาพที่ 8 ภาพเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้งบุรุษ
ที่มา โดยผู้วิจัย

ภาพที่ 9 ภาพเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้งสตรี
ที่มา โดยผู้วิจัย

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

ผลการประเมินความพึงพอใจเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง 4 รูปแบบ ประกอบด้วย เสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 1 เสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 2 เสื้อต้นแบบสตรีแบบที่ 1 และเสื้อต้นแบบสตรีแบบที่ 2 มีผลการประเมินดังนี้

1) ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี สถานภาพสมรสแล้ว จบระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

2) ผลการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้การใช้เสื้อชาวเขาเผ่าม้งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามชายส่วนใหญ่ไม่ทราบวิธีการตัดเย็บเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง คิดเป็นร้อยละ 97.88 ส่วนผู้หญิงที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบวิธีการตัดเย็บเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง คิดเป็นร้อยละ 89.42 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะตัดเย็บเสื้อชาวเขาเผ่าม้งใส่เอง คือ ร้อยละ 75.13 สำหรับผู้ชาย และร้อยละ 79.89 สำหรับผู้หญิง นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามชายส่วนใหญ่ชอบเสื้อต้นแบบที่ทำการพัฒนาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 88.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่ชอบเพราะเคลื่อนไหวสะดวก คิดเป็นร้อยละ 48.81 ผู้ตอบแบบสอบถามหญิงส่วนใหญ่ ชอบเสื้อต้นแบบที่ทำการพัฒนาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 81.48

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ชอบเพราะเคลื่อนไหวสะดวก คิดเป็นร้อยละ 42.86 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้การใช้เสื้อชาวเขาเผ่าม้ง

ข้อคำถาม	ตัวเลือกคำตอบ	ชาย		หญิง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านตัดเย็บเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง เป็นหรือไม่	เป็น	4	2.12	169	89.42
	ไม่เป็น	185	97.88	20	10.58
	รวม	189	100	189	100
2. เสื้อชาวเขาเผ่าม้งที่ท่านสวมใส่โดยส่วนใหญ่แล้วท่านซื้อแบบสำเร็จรูปหรือตัดเย็บเอง	ซื้อ	47	24.87	38	20.11
	ตัดเย็บเอง	142	75.13	151	79.89
	รวม	189	100	189	100
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อชาวเขาเผ่าม้งดั้งเดิม และเสื้อต้นแบบที่ทำการพัฒนา (แบบดั้งเดิม)	ความสวยงาม	1	4.76	4	11.43
	เย็บง่าย	3	14.29	7	20.00
	เคลื่อนไหวสะดวก	0	0.00	0	0.00
	มีความเป็นเอกลักษณ์	17	80.95	24	68.57
เปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อชาวเขาเผ่าม้งดั้งเดิม และเสื้อต้นแบบที่ทำการพัฒนา (แบบที่ทำการพัฒนา)	ความสวยงาม	19	11.31	25	16.23
	เย็บง่าย	6	3.57	12	7.79
	เคลื่อนไหวสะดวก	82	48.81	66	42.86
	มีความเป็นเอกลักษณ์	61	36.31	51	33.12
	รวม	189	100	189	100

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบ และพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

สำหรับเสื้อต้นแบบบุรุษ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามชายมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมต่อเสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 1 (ค่าเฉลี่ย = 4.31, SD = 0.37) ซึ่งสูงกว่าแบบที่ 2 (ค่าเฉลี่ย = 4.25, SD = 0.35) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.001$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อเสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 1 สูงกว่าแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านรูปแบบ ได้แก่ ความ

เป็นเอกลักษณ์ของชาวเขาเผ่าม้ง ($p = 0.014$) ด้านการตัดเย็บ ได้แก่ ความประณีต ($p = 0.020$) และความแข็งแรงของตะเข็บ ($p < 0.001$) และด้านการสวมใส่ ได้แก่ เคลื่อนไหวสะดวก ($p < 0.001$) และสวมใส่ได้ทุกโอกาส ($p = 0.001$)

ขณะที่คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อเสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 2 สูงกว่าแบบที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านรูปแบบ ได้แก่ ความสวยงาม ($p = 0.004$) และด้านแบบตัด ได้แก่ มีความสวยงาม ($p < 0.001$) และมีความเหมาะสมกับแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง ($p = 0.006$) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบ และพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง ต้นแบบเสื้อบุรุษแบบที่ 1 และแบบที่ 2

หัวข้อการประเมิน	เสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 1			เสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 2			P-value
	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ	
ด้านรูปแบบ							
1. ความสวยงาม	4.48	0.71	มาก	4.56	0.64	มากที่สุด	0.004*
2. มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวเขาเผ่าม้ง	4.53	0.66	มากที่สุด	4.50	0.67	มากที่สุด	0.014*
ด้านการตัดเย็บ							
1. ความประณีต	4.22	0.77	มาก	4.17	0.78	มาก	0.020*
2. ความแข็งแรงของตะเข็บ	4.23	0.74	มาก	3.91	0.86	มาก	<0.001*
ด้านการสวมใส่							
1. ง่ายต่อการสวมใส่	4.25	0.78	มาก	4.25	0.78	มาก	1.000
2. เคลื่อนไหวสะดวก	4.30	0.81	มาก	3.88	0.89	มาก	<0.001*
3. สวมใส่ได้ทุกโอกาส	4.29	0.86	มาก	4.19	0.89	มาก	0.001*
ด้านแบบตัด (pattern)							
1. มีความสวยงาม	4.33	0.75	มาก	4.54	0.70	มากที่สุด	<0.001*
2. มีความเหมาะสมกับแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง	4.17	0.80	มาก	4.25	0.78	มาก	0.006*
รวม	4.31	0.37	มาก	4.25	0.35	มาก	<0.001*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับเสื้อต้นแบบสตรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมต่อเสื้อต้นแบบที่ 1 (ค่าเฉลี่ย = 4.35, SD = 0.49) ซึ่งสูงกว่าแบบที่ 2 (ค่าเฉลี่ย = 4.27, SD = 0.42) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.001$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อเสื้อต้นแบบสตรีแบบที่ 1 สูงกว่าแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านรูปแบบ ได้แก่ ความเป็นเอกลักษณ์ของชาวเขาเผ่าม้ง ($p < 0.001$) ด้านการตัดเย็บ ได้แก่ ความแข็งแรงของตะเข็บ ($p = 0.014$) ด้านการ

สวมใส่ ได้แก่ ง่ายต่อการสวมใส่ ($p = 0.003$) สวมใส่ได้ทุกโอกาส ($p < 0.001$) และด้านแบบตัด ได้แก่ มีความสวยงาม ($p = 0.004$)

ขณะที่คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อเสื้อต้นแบบสตรีแบบที่ 2 สูงกว่าแบบที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการตัดเย็บ ได้แก่ ความประณีต ($p < 0.001$), ด้านการสวมใส่ ได้แก่ เคลื่อนไหวสะดวก ($p = 0.036$) และด้านแบบตัด ได้แก่ มีความเหมาะสมกับแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง ($p = 0.034$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง
เสื้อต้นแบบสตรีแบบที่ 1 และ 2

หัวข้อการประเมิน	เสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 1			เสื้อต้นแบบบุรุษแบบที่ 2			P-value
	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ	
ด้านรูปแบบ							
1. ความสวยงาม	4.39	0.75	มาก	4.46	0.71	มาก	0.174
2. มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวเขาเผ่าม้ง	4.56	0.63	มากที่สุด	3.86	0.87	มาก	<0.001*
ด้านการตัดเย็บ							
1. ความประณีต	4.24	0.70	มาก	4.51	0.66	มากที่สุด	<0.001*
2. ความแข็งแรงของตะเข็บ	4.23	0.70	มาก	4.20	0.68	มาก	0.014*
ด้านการสวมใส่							
1. ง่ายต่อการสวมใส่	4.30	0.71	มาก	4.23	0.76	มาก	0.003*
2. เคลื่อนไหวสะดวก	4.49	0.68	มาก	4.62	0.66	มากที่สุด	0.036*
3. สวมใส่ได้ทุกโอกาส	4.30	0.68	มาก	3.99	0.83	มาก	<0.001*
ด้านแบบตัด (pattern)							
1. มีความสวยงาม	4.30	0.69	มาก	4.23	0.73	มาก	0.004*
2. มีความเหมาะสมกับแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง	4.31	0.73	มาก	4.34	0.72	มาก	0.034*
รวม	4.35	0.49	มาก	4.27	0.42	มาก	<0.001*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) รูปแบบและวิธีการทำแบบตัดเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเสื้อสตรีชาวเขาเผ่าม้งเป็นแบบเสื้อตัวหลวมผ่าหน้า แขนยาว ความยาวเสื้อระดับสะโพกกลาง มีการนำผ้าปักมาตกแต่ง ส่วนปลายแขนและسابเสื้อด้านหน้า ส่วนรูปแบบเสื้อบุรุษชาวเขาเผ่าม้งจะเป็นเสื้อตัวสั้นความยาวเสื้อเหนือเอว ป้ายหน้าชาว

ทับซ้าย แขนยาว ใช้ผ้าปักตกแต่งسابเสื้อด้านหน้า และปลายแขน ส่วนการทำแบบตัดนั้นพบว่า ชาวเขาเผ่าม้งไม่มีการสร้างแบบตัดเสื้อก่อนที่จะนำมาวางบนผ้า แต่จะใช้วิธีนำชิ้นผ้ามาวัดกับตัวบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kraisuwan, Piromthamsiri, and Wongtong (2010) ที่พบว่า รูปแบบเสื้อผู้หญิงชาวเขาเผ่าม้ง เป็นเสื้อแขนยาว สีดำ ผ่าหน้าและผ่าข้าง มีปกคล้ายปกทหารเรือห้อยด้านหลัง จะตกแต่งผ้าปักด้านหน้า และปลายแขน รูปแบบเสื้อผู้ชายเป็นเสื้อตัวสั้นระดับเอว แขนยาว ไม่มีปก มีسابป้ายเฉียงด้านหน้าจากขวามาซ้าย ส่วนการทำแบบตัดพบว่า ทุกชนเผ่าไม่มีการทำแบบตัด ชิ้นส่วน

เส้นผ่ามีลักษณะเป็นชั้นสี่เหลี่ยม วงแขนเสื้อตรง ไม่มี ส่วนโค้งส่วนเว้าวงแขน ใช้สันทบเป็นตะเข็บไหล่ ไม่ใช้อุปกรณ์ในการวัด แต่จะใช้ฝ่ามือและนิ้วในการกำหนดขนาด

2) การออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

ผลจากแบบสอบถามความพึงพอใจเสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้งที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ แบบที่ 2 ได้ 17 คะแนน รองลงมา คือ แบบที่ 3 ได้ 14 คะแนน รูปแบบเสื้อตัวอย่างบุรุษแบบที่ 2 เป็นเสื้อคอกลม ป้ายหน้าขวาทับซ้าย แขนยาว ความยาวเสื้อระดับเหนือเอว ใช้วิธีสร้างแบบเสื้อตัวหลวม เย็บตัดต่อขึ้นหน้า และตัดต่อหลังขึ้นหลัง

ส่วนเสื้อตัวอย่างบุรุษชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 3 เป็นเสื้อคอกลมป้ายหน้าขวาทับซ้าย แขนยาวแบบแขนสุท ความยาวเสื้อระดับเหนือเอว ใช้วิธีสร้างแบบเสื้อสุทชาย และเสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้งที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ แบบที่ 3 ได้ 16 คะแนน รองลงมา คือ แบบที่ 4 ได้ 13 คะแนน รูปแบบเสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้งแบบที่ 2 เป็นเสื้อเข้ารูป ผ่าหน้า มีเกล็ดข้างทรง ตรงคอ ด้านหลังเป็นคอกลมมีขึ้นปกห้อยลงมา แขนยาว ชายเสื้อหน้าสั้นหลังยาว ผ่าข้าง ใช้วิธีการสร้างแบบเสื้อเข้ารูปสตรี ตัดต่อกลางหลัง ส่วนรูปแบบเสื้อตัวอย่างสตรีชาวเขาเผ่าม้ง แบบที่ 3 เป็นเสื้อเข้ารูป ผ่าหน้า มีเกล็ดข้างทรง แขนยาวแบบแขนในตัว ตัดต่อเหนืออก ตรงคอด้านหลังเป็นคอกลมมีขึ้นปกห้อยลงมา ตัดต่อเส้นผ่าหลังชายเสื้อหน้าสั้นหลังยาว ผ่าข้าง ใช้วิธีการสร้างแบบเสื้อเข้ารูปสตรี ตัดต่อกลางหลัง ซึ่งแบบเสื้อตัวอย่างที่ทางผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนานั้น ได้มีการสร้างแบบตามสัดส่วนร่างกาย และใช้เทคนิคการตัดต่อแบบตัดเข้ามาช่วยเก็บรายละเอียดของแบบตัด ทำให้ตัวเสื้อมีความสวยงามเมื่อสวมใส่แล้วเคลื่อนไหวร่างกายได้สะดวก ต่างกับเสื้อชาวเขาเผ่าม้งแบบเดิม เนื่องจากไม่มีการวัดตัวและสร้างแบบจึงทำให้เกิดการรังตีงตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย

3) ความพึงพอใจที่มีต่อเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ผู้ชายชาวเขาเผ่าม้งส่วนใหญ่ไม่ทราบวิธีการตัดเย็บเสื้อ ในขณะที่ผู้หญิงชาวเขาเผ่าม้งส่วนใหญ่จะทราบวิธีการตัดเย็บเสื้อผ้า และนิยมตัดเย็บ

ชุดชาวเขาใส่เองมากกว่าซื้อแบบสำเร็จรูป ซึ่งสอดคล้องกับความชอบของ The Support Arts and Crafts International Centre of Thailand (2014) ที่ว่าชนเผ่าม้งเป็นชนเผ่าชนหนึ่งที่มีความขยันขันแข็งมาก สมาชิกทุกคนในครอบครัวต่างต้องช่วยกันทำงาน โดยในช่วงเวลาว่างหลังเสร็จงานเกษตรกรรมเพาะปลูกในไร่ นา ผู้ชายชาวเขาจะทำงานตีเหล็กและเครื่องเงิน ขณะที่ฝ่ายผู้หญิงจะเย็บปักเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ดังที่มีคำกล่าวถึงวิถีชีวิตชาวเขาว่า ตั้งแต่โบราณกาลว่า “ผู้หญิงปักผ้า ผู้ชายตีมีด” ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ชอบแบบเสื้อที่พัฒนาแล้ว เพราะเมื่อสวมใส่แล้วเคลื่อนไหวร่างกายได้สะดวก แม้จะออกแบบและพัฒนาใหม่แต่ยังคงมีความเป็นเอกลักษณ์ของเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง สอดคล้องกับ Rodkum, Egwutvongsa, and Saributr (2012) ที่ระบุว่า ความเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจนที่สุดของชาวเขาเผ่าม้งคือ การแต่งกาย

ผลการศึกษา ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบ ด้านการตัดเย็บ ด้านการสวมใส่ และด้านแบบตัด โดยรวมพบว่า เสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้งทั้ง 4 แบบ ได้รับความพึงพอใจระดับมาก โดยเสื้อต้นแบบบุรุษที่ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด คือ เสื้อต้นแบบที่ 1 และเสื้อต้นแบบสตรีได้รับความพึงพอใจมากที่สุด คือ เสื้อต้นแบบที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านรูปแบบความสวยงาม และความเป็นเอกลักษณ์ของชาวเขาเผ่าม้งได้รับความพึงพอใจมากที่สุด สอดคล้องกับ Sonprom, Saributr, and Sodpibarn (2016) ที่ระบุว่า นอกจากการออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ใช้สอยแล้ว การออกแบบให้มีความเป็นอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งก็สำคัญเช่นกัน

ผลวิจัยยังสอดคล้องกับ Nuannoi (1996) และ Teerachai (2001) ที่ระบุว่า ในด้านความสวยงาม ควรพิจารณาจากความสวยงามในการจัดองค์ประกอบ ความมีเอกลักษณ์น่าสนใจมีคุณค่า และมีความเหมาะสมตามลักษณะประเภทของงาน ทั้งนี้ ความสวยงามจะทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อเพราะประทับใจ โดยความสวยงามเกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ รูปร่าง และสี ส่วนด้านขั้นตอนการผลิต มีการใช้วัสดุที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น และเหมาะสมสวยงาม ส่วนด้านการตัดเย็บ

ด้านการสวมใส่ และด้านแบบตัด ได้รับความพึงพอใจระดับมาก

นอกจากนี้ ผลวิจัยยังสอดคล้องกับ Siracha (2017) ที่กล่าวว่าแบบตัดที่ดีและได้มาตรฐาน จะสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้สวมใส่มีบุคลิกที่ดี เข้ากับรูปร่างได้ สวยงาม เป็นลักษณะสามมิติ (3D pattern) มีความกลมกลืนมองเห็นส่วนเว้าส่วนโค้งของรูปร่างได้อย่างชัดเจนสมส่วน และยังสามารถช่วยแก้ไขปัญหาหรือจุดบกพร่องของรูปร่างผู้สวมใส่ให้เปลี่ยนแปลงตามรูปแบบของเสื้อผ้าได้

ข้อเสนอแนะ

การออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้ง ควรศึกษารูปแบบที่เหมาะสมกับลายผ้าปักเพื่อลดการตัดต่อลายผ้า เพื่อจะได้การออกแบบให้หลากหลาย และควรลองติดผ้าปักหรือดอกบนเสื้อเพื่อดูว่าตัวเสื้อย่นหรือไม่ ควรมีการสอนวิธีการสร้างแบบเสื้อผ้าให้กลุ่มแม่บ้าน และควรทดลองนำผ้าชนิดอื่นมาตัดเสื้อ

นอกจากนั้น ควรศึกษาเกี่ยวกับการเผื่อหลวมที่เหมาะสมกับต้นแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการออกแบบและพัฒนาต้นแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้งให้เข้ากับแฟชั่นยุคปัจจุบัน และควรมีการส่งเสริมด้านการตลาดเกี่ยวกับต้นแบบเสื้อชาวเขาเผ่าม้ง เพื่อพัฒนาแบบเสื้อให้เป็นที่นิยม และสามารถเพิ่มช่องทางในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาเสื้อต้นแบบชาวเขาเผ่าม้งเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการสนับสนุนทุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บรรณานุกรม

Best, J., & Kahn, J. (1998). *Research in education* (8th ed.). London: Pearson.

DeVellis, R. F. (2016). *Scale development: Theory and applications* (4th ed.). New York: Sage Publications.

Kraisuwan, S., Piromthamsiri, K., & Wongtong, O. (2010). *Sūāphā chon phao Thai: Rūpbāēp læ theknik kān tat yep sūāphā chāo khao phao mong namngoēn krāriāng yao læ mūsōē dam* [Thai ethnic's clothing: Style and construction technique of blue Hmong, Karen, Yao and Black Lahu Tribals]. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 31(2), 194-205.

Leepreecha, P. (2011). *Klum chāttiphan mong nai bōribot khōng rat chāt samai mai nai mong Lāo nai prathēt Thai* [Hmong ethnic groups in the context of a modern nation-state in the Hmong in Thailand]. Bangkok: Arun Press.

Nuanno, B. (1999). *Lakkān 'ōk bāēp* [The design concept]. Bangkok: Chulalongkorn University.

Phuaksri, J. (2003). *Kān 'ōkbāēp sūā nung* [Principles of design 1]. Bangkok: Academic Support Center.

Rodkum, J., Egwutvongsa, S., & Saributr, U. (2012). *Kānsuksā 'ēkkalak chāo khao phaomong 'amphōē phop phra chāngwat Tak phūā kān 'ōkbāēp khruāngpradap* [Study Hmong tribe identity of Phop Phra Tak province for jewelry design]. *Art and Architecture Journal Naresuan University*, 7(1), 132-145.

Siracha, S. (2017). *Kānphatthana bāēp tat tonbāēp sūāphā sattrī 'āyū hāsip pī khun pai tām laksana rūprāng sattrī Thai* [The development of a master pattern for women's wear based on the aged over 50 Thai shape]. *Art Pritas Journal Faculty of Fine and Applied Arts, Suansunandha Rajabhat University*, 2, 100-106.

Sisaat, B. (1992). *Lakkān wīchāi būāngton* [Introduction to research methodology (3rd ed.)]. Bangkok: Suwiriyasan.

- Sonprint, W. (2008). *Kānphatthana kān'ōkbæp bæp tat doī kānchai sēn bon sūapha hai moṣom kap sattri thī mi rūprāng 'uān* [Pattern design development by using lines for overweight ladies] (Master's thesis, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon).
- Sonprom, S., Saributr, U., & Sodpibarn, P. (2016). *Kānsuksā læ 'ōk bæp phalittaphan chāk phā pak 'attalak chāttiphan mong* [The study and product from Hong identity embroidery]. *Art and Architecture journal Naresuan University*, 7(2), 110-123.
- Teerachai, S. (2001). *Kān'ōkbæp phalittaphan 'utsāhākam* [Industrial product design]. Bangkok: Odian Store Press.
- The Support Arts and Crafts International Centre of Thailand. (2014). *Yep pak thak tho' ēkkalak læ sinlapa luātlāi phā chāo khao* [Sewing, embroidery, knitting and weaving identity and art of hill tribe fabric patterns]. Bangkok: Siam color print.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.